

Dwa nowo odnalezione treteriana

Alicja Bielak

3. D Y S K U S J E – K O R E S P O N D E N C J A

Pamiętnik Literacki CXII, 2021, z. 3, PL ISSN 0031-0514

DOI: 10.18318/pl.2021.3.16

ALICJA BIELAK Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa
ORCID: 0000-0003-0701-0634

DWA NOWO ODNALEZIONE TRETERIANA

Spuścizna rękopiśmienna Tomasza Tretera (1547–1610), pisarza, rytownika, sekretarza na dworze kardynała Stanisława Hozjusza, nadal nie jest całościowo opracowana. Dotychczas znana już badaczom korespondencja kanonika warmińskiego wciąż pozostaje w rękopisach, czekając na podobne opracowanie edytorsko-wydawnicze jak w wypadku zbioru listów Stanisława Reszki, towarzysza Tretera na dworze Hozjusza. Udało mi się zidentyfikować kolejny autograf Tretera, a mianowicie brudnopis ze szkicami emblematów przechowywany obecnie w Biblioteca Civica Angelo Mai w Bergamo (rkps MM 378). Wedle datacji odnotowanej przez Tretera wewnątrz kodeksu wpisy powstawały między 20 VI 1569 a 2 III 1575. Autograf zawiera nieznaną dotąd emblematy Tretera oraz pierwopis dzieła *Symbolica vitae Christi meditatio* (wyd. Brunsbergae, Georg[i]i Schönfels, 1612). Omówienie manuskryptu, a także transkrypcja i tłumaczenie 25 emblematów Tretera (w przekładzie Anny Treter) nieuwzględnionych w braniewskiej edycji ukaze się niebawem na łamach „Terminus” (t. 23 (2021), z. 3 (60)).

Kolejnym treterianum, które udało się zidentyfikować, są iluminacje w anonimowym *Graduale de sanctis* (z drugiej połowy XVII w.), przechowywanym w Bibliotece Karmelitów na Piasku w Krakowie (BKKr, rkps perg. 5). Kodeks stanowi ewenement na skalę europejską ze względu na występowanie 31 inicjałów o strukturze emblematycznej towarzyszących zapisom nutowym, z którymi elementy słowno-obrazowe wchodzi w interakcję, tworząc multimedialne konstrukcje. Aż 22 z 31 emblematycznych inicjałów wzorowane są na emblematkach z druku *Symbolica vitae Christi meditatio*. W ozdobyne inicjały zostały wmalowane ikony emblematów, a także wpisane, towarzyszące im w druku, inskrypcje. Obecnie przygotowuję wraz z dr. Markiem Bebakiem (Uniwersytet Jagielloński) monograficzne opracowanie zabytku, które ukaze go zarówno na tle tradycji emblematów muzycznych, jak i w kontekście potrydenckiego repertuaru chorałowego.

Kwerendy, które umożliwiły identyfikację wspomnianych rękopisów, odbyłam w ramach projektu *Emblematy medytacyjne w Rzeczypospolitej od XVI do XVIII wieku: źródła, realizacje i cele*, finansowanego przez NCN (Preludium, 2018/31/N/HS2/01187).